

NAGY ANITA-APOLLÓNIA

Magyar nyelv- és irodalomtudományok – Angol nyelv-
és irodalomtudományok
BA, 5. félév
Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:
dr. T. Szabó Levente
docens, RO BBTE

AZ IFJÚSÁGI REGÉNY PROGRAMSZERŰ FELÉVELÉSE SZABÓNÉ NOGÁLL JANKA ÉLETMŰVÉBEN

Kulcsszavak: tizenéves lányoknak szánt ifjúsági regény; követendő minták; az útmutatás tétje; elmozdulás a korábbi mintáktól;

A napjainkban egyre inkább felívelő kutatási irányzatot képviselő ifjúsági irodalom kutatását két perspektíva uralja. Egyrészt, a fiatal nők számára gyakran nők által írott gyerek- és ifjúsági irodalmat a női irodalom felől igyekeztek megragadni. Másrészt a gyermekirodalom felől közelítették meg, ebben az esetben a figyelem néha nem terjedt ki az életkorilag differenciált ifjúsági irodalmi művek újabb formáinak megjelenésére a 19-20. század fordulóján.

A kutatásokból az is egyértelműen kiviláglik, hogy a német, francia és angol minták hatására már korán elkezdődik a nemek és felekezetek szerinti differenciálódás az ifjúsági irodalmon belül. A 18. században már találkozhatunk fiúknak és lányoknak, illetve katolikusoknak és protestánsoknak írt művekkel. Az életkorok szerinti különbségtétel tanulmányozására azonban mindeddig kevesebb figyelem irányult, holott az 1850-es évektől megannyi, kifejezetten fiatal, serdülő lánynak írt útmutatás születik. A békés-gyulai származású, terjedelmes életművel rendelkező és kimagasló irodalmi tevékenységet folytató, noha mára már feledésbe merült, Szabóné Nogáll Janka munkássága iskolapéldája az említett differenciálódásból létrejövő alműfaj, a serdülő lányok számára írt ifjúsági regények felívelésének, tudatos és programszerű művelésének.

Kutatásom célja annak a megértése, hogy Nogáll Janka életművének reprezentatív darabjaiban miként jelentek meg az életkorok szerint elkülönült, kifejezetten fiatal lányoknak szánt írások. Ezen belül arra vagyok kíváncsi, hogy milyen mintákat ajánl a szerző a fiatal lányok számára, milyen az ideális tizenéves lányképe, mi hiányzik belőle, mi az útmutatás tétje, hogyan helyezkednek el a vizsgált alkotások az életművön belül, nem utolsósorban: van-e elmozdulás a korábbi mintáktól, úgy világirodalmi, mint egyéni, a szerző által bejáratott konvenciók szintjén. A kutatás abból a meggyőződésből született, hogy az ifjúsági regények életkori differenciálódásának nézőpontját szem előtt tartó, ugyanakkor kifejezetten fiatal lányoknak szánt írások vizsgálata nagy mértékben elősegítené a gyermek- és ifjúsági irodalom, ezzel egyidőben a női irodalom árnyaltabb szempontból való megközelítését és tanulmányozását.